

Gongder tradition

390 Nec statim censendum est Romanam ecclesiam sentire, quidquid papa aut cardi-
 (269) nales aut episcopi aut theologi quidam aut monachi probant. Constat enim pontifici-
 bus magis curae esse dominationem suam, quam evangelium Christi. Et plerosque
 compertum est palam Epicurarios esse. Theologos constat plura ex philosophia 45
 391 admiscuisse doctrinae christianae, quam satis erat. Nec auctoritas horum videri de-
 (270) bet tanta, ut nusquam dissentire a disputationibus eorum liceat, cum multi manifesti
 errores apud eos reperiuntur, ut quod possimus ex puris naturalibus Deum super
omnia diligere⁴. Hoc dogma peperit alios errores multos, cum sit manifeste falsum.
 392 Reclamant enim ubique scripturae, sancti patres et omnium piorum iudicia. Itaque, 50
 (271) etiamsi in ecclesia pontifices aut nonnulli theologi ac monachi docuerunt remis-
 sionem peccatorum, gratiam et iustitiam per nostra opera et novos cultus quaerere,
 qui obscuraverunt¹ Christi officium, et ex Christo non propitiatorem et iustifi-
 catorem, sed tantum legislatorem fecerunt: mansit tamen apud aliquos pios semper

¹) Vgl. S. 184, Anm. 1. ²) Fides informis im Gegensatz zur fides caritate formata
³) P. Schorlemmer, Die Kollektengebete. 1928, S. 24ff. ⁴) S. 184, Anm. 1
 und die S. 74 Anm. 2 und 149 Anm. 1 genannten Stellen.

cognitio Christi. Porro scriptura praedixit, fore ut iustitia fidei hoc modo obscurare- 393
 tur per traditiones humanas et doctrinam operum. Sicut Paulus saepe queritur¹ (272)
 tunc quoque fuisse, qui pro iustitia fidei docebant homines per opera propria et
 proprios cultus, non fide propter Christum reconciliari Deo et iustificari, quia
 5 homines naturaliter ita iudicant Deum per opera placandum esse. Nec videt ratio 394
 aliam iustitiam quam iustitiam legis civiliter intellectae. Ideo semper extiterunt in (273)
 mundo, qui hanc carnalem iustitiam solam docuerunt, oppressa iustitia fidei, et tales
 doctores semper existent etiam. Idem accidit in populo Israel. Maxima populi pars 395
 sentiebat se per sua opera mereri remissionem peccatorum, cumulabant sacrificia (274)
 10 et cultus. Econtra prophetae, damnata illa opinione, docebant iustitiam fidei. Et res
 gestae in populo Israel sunt exempla eorum, quae in ecclesia futura fuerunt. Itaque 396
 non perturbet pias mentes multitudo adversariorum, qui nostram doctrinam impro- (275)
 bant. Facile enim iudicari de spiritu eorum potest, quia in quibusdam articulis adeo
 perspicuam et manifestam veritatem damnaverunt, ut palam appareat eorum im-
 15 pietas. Nam et bulla Leonis X. damnavit articulum maxime necessarium, quem omnes 397
 christiani teneant et credant, videlicet non esse confidendum, quod simus absoluti (276)
 propter nostram contritionem, sed propter verbum Christi: Quodcunque ligaveris *Matth. 16, 19.*
 etc.² Et nunc in hoc conventu auctores confutationis damnaverunt apertis verbis 398
 hoc, quod fidem diximus partem esse poenitentiae, qua consequimur remissionem (277)
 20 peccatorum et vincimus terrores peccatorum et conscientia pacata redditur³. Quis
 autem non videt hunc articulum, quod fide consequamur remissionem peccatorum,
 verissimum, certissimum et maxime necessarium esse omnibus christianis? Quis
 ad omnem posteritatem, audiens talem sententiam damnatam esse, iudicabit auctores
 huius condemnationis ullam Christi notitiam habuisse?

25 Et de spiritu eorum coniectura fieri potest ex illa inaudita crudelitate, quam con- 399
 stat eos in bonos viros plurimos hactenus exercuisse. Et accepimus in hoc conventu (278)
 quendam reverendum patrem in senatu imperii, cum de nostra confessione sententiae
 dicerentur, dixisse nullum sibi consilium videri utilius, quam si ad confessionem,
 quam nos exhibuissemus atramento scriptam, sanguine rescriberetur. Quid diceret
 30 crudelius Phalaris⁴? Itaque hanc vocem nonnulli etiam principes iudicaverunt indi-
 gnam esse, quae in tali consessu diceretur. Quare etiamsi vindicant sibi adversarii 400
 nomen ecclesiae, tamen nos sciamus ecclesiam Christi apud hos esse, qui evangelium (279)
 Christi docent, non qui pravas opiniones contra evangelium defendunt, sicut inquit *Joh. 10, 27.*
 Dominus: 'Oves meae vocem meam audiunt. Et Augustinus ait: Quaestio est, ubi *M 152*
 35 sit ecclesia? Quid ergo facturi sumus? In verbis nostris eam quaesituri sumus, an in
 verbis capitis sui, Domini nostri Iesu Christi? Puto, quod in illius verbis quaerere
 debemus, qui veritas est et optime novit corpus suum⁵. Proinde non perturbent nos
 iudicia adversariorum, cum humanas opiniones contra evangelium, contra auctori-
 40 tatem sanctorum patrum, qui in ecclesia scripserunt, contra piarum mentium te-
 stimonia defendunt.